

Oponentský posudek bakalářské práce Jána Chovance: Vězenská korespondencia Milana Šimečky

Ján Chovanec, autor bakalářské práce, se rozhodl poměrně netradičně věnovat dosud ne příliš zpracovanému tématu vězeňské korespondence Milana Šimečky. Právě takovou tematickou volbou se před autorem otevíral velký prostor pro novou interpretaci. Výběr tématu nabízel zhodnotit i estetický (poetický) přínos Milana Šimečky v slovenském (respektive česko-slovenském) literárním životě, vedle jeho filosofického odkazu. Bohužel se autorovi nepodařilo udržet vazbu s tématem avizovaným v názvu práce. Vězeňské korespondenci je věnován prostor jen okrajově.

Nevyvážená kompozice odhaluje nesoulad mezi úvodní teoretickou částí a vlastním předmětem analýzy (pouhých 15 s.). V teoretické části se autor věnuje nejprve vymezení základních pojmů: dissent, samizdat, underground, českému a slovenskému samizdatu, Chartě 77, dokonce i nezávislé výtvarné scéně. V těchto kapitolách však nedošlo k propojení s analyzovaným textem. Z tohoto důvodu se zdá být podstatná část úvodu jako irelevantní. Právě tak český komparatistický kontext, který autor sleduje, nenabízí žádné zhodnocení. Autor jen klade vedle sebe texty Václava Havla (*Dopisy Olze*) či Ivana M. Jirouse (*Magorovy dopisy*), byť se jedná o významově srovnatelné texty. Bohužel komparativní rámec staví na „hodnote a odkazu“ (v úvodní části), nikoli na principech poetiky, estetiky. Rovněž v interpretační kapitole nedojde k vysvětlení poetologických vazeb mezi uvedenými texty. Např. na s. 34 autor bez hlubšího vysvětlení konstatuje: „Šimečkove listy majú zjavne najbližšiu motivicko-tematickú príbuznosť s *Dopismi Olze* od Václava Havla.“

V kapitole věnované „Povolovanej slovenskej literatúre“ na s. 23 autor uvádí rozsáhlý výčet textů, které unikly oficiální a všudypřítomné cenzuře. Nebezpečí těchto výčtů spočívá vždy v jejich neúplnosti. I zde bychom mohli doplnit minimálně prvotinu Dušana Mitany *Psie dni*, která je i z dnešního pohledu v kontextu slovenské literatury nepřehlédnutelná. Další výtka směřuje i k literárněhistorickému hodnocení textů, které byly publikovány během normalizace. Autor se opírá o mnohokrát opakovaný a verbalizovaný tzv. „únik do minulosti“, únik „do intimity súkromia“. V tomto konstatování bez kritického odstupu se jedná o negativní hodnocení. Vzhledem k tomu, že se dané hodnocení dotýká i textů, které patří dnes mezi ceněné tituly, je tento hodnotící komentář neadekvátní.

S autorovou tendencí přebírat již některé hotové závěry souvisí i výtka směřující k interpretační části bakalářské práce, kde se autor příliš opírá o studii Pavla Matejoviče (*Písanie ako cesta k vlastnej skutočnosti, Slovenská literatúra*, 2006). Např. na s. 33 autor uvádí: „Pri koncipovaní listov teda musel rátať s jej kontrolou, vytvoriť si tak svoj vlastný jazyk a "náhradné" apolitické témy spojené s osobným svetom. I tu sa takto objavuje literárna forma, keď s z "cenzúrnych dôvodov" prijateľnejšie použiť metaforu či metonymiu.“ Autor zde velmi těsně navazuje na zmiňovanou studii. Z tohoto důvodu bych očekávala vysvětlující příklady.

Bohužel se autor vydal jinou cestou, než by čtenář očekával. U Šimečky je velmi zajímavý jazyk, autor bakalářské práce také zmiňuje jeho dvojjazyčnost. Ale Šimečka se ve svých textech intenzivně zabývá i jazykem doby, vyjadřuje rozpaky nad jazykem totalitní moci. To mohlo být jedno z nosných témat. Právě tak jako osvětlení autenticity textu, postavení autorského subjektu, případně srovnání s uvedenými texty, ad.

Na závěr je třeba konstatovat, že celkový ráz práce má víc charakter publicistický, čemuž napomáhá i celá řada nepříjemných klišé či frází, s kterými pracuje víc publicistika, než styl odborný či esejistický. Např. „vláda jedné strany“ na s. 7. Na téže straně: „stratené v hlbinách vtedajších štátnych trezorov“. Odborný ani esejistický styl nepracuje s těmito frázemi vážně, maximálně v kritickém odstupu.

Práci doporučuji přes uvedené nedostatky k obhajobě a navrhuji hodnocení dobře.

PhDr. Jana Pátková, Ph.D.